

Çevre ve Sosyal Yönetim Sistemi

Kültürel Miras Yönetim Planı

Kültürel Miras Yönetim Planı		
Yürürlük Tarihi: 01.04.2016	Doküman Numarası: OMAS-ESMS-CH-PLN-001	Rev: 1

İÇİNDEKİLER SAYFASI

1	GİRİŞ	4
1.1	DOKÜMAN NUMARASI	4
1.2	AMAÇ	4
1.3	UYGULAMA	4
1.4	BAŞLANGIÇ	4
1.5	YETKİ VE YÖNETİM	4
2	KAPSAM	5
2.1	BU YÖNETİM PLANI'NIN KAPSAMI	5
2.2	DiĞER YÖNETİM PLANLARI İLE ÖRTÜŞMELER	5
3	ROLLER VE SORUMLULUKLAR	6
3.1	YÖNETİM PLANI UYGULAMASI İÇİN TEMEL ROLLER VE SORUMLULUKLAR	6
3.2	TEMEL ARAYÜZLER	6
4	PROJE STANDARTLARI	7
4.1	UYGULANABİLİR TÜRK ULUSAL STANDARTLARI;	7
4.2	TÜRK ÇED GEREKLİLİKLERİ	8
4.3	TÜRK DEVLET KURUMLARINA VERİLEN DiĞER TAAHHÜTLER VE BU KURUMLARIN GEREKLİLİKLERİ	8
4.4	UYGULANABİLİR ULUSLARARASI STANDARTLAR VE REHBERLER	8
4.5	UYGULANABİLİR CENTERRA VE ÖMAŞ STANDARTLARI, POLİTİKALARI VE PROSEDÜRLERİ	8
4.6	ÖMAŞ'IN UYMAYI TAAHHÜT ETTİĞİ DiĞER ENDÜSTRİYEL REHBERLER	8
4.7	UYGULANABİLİR PROJE STANDARTLARININ ÖZETİ	9
5	ETKİ AZALTICI ÖNLEMLER VE YÖNETİM KONTROLLERİ	9
5.1	ÖZET	9
5.2	PLAN HEDEFLERİ VE AMAÇLARI	10
5.3	YÖNETİM KONTROLLERİ	10
6	ÖMAŞ Rastlantısal Buluntu Prosedürü	12
6.1	ÖMAŞ'IN İLK YAKLAŞIMI	12
6.2	ARKEOLOĞUN YAKLAŞIMI	12
6.3	OLASI İNSAN KALINTILARININ KEŞFİ İLE İLGİLİ PROSEDÜR	13
7	UYGULAMA TAKVİMİ	13
7.1	BU YÖNETİM PLANININ GÖZDEN GEÇİRİLMESİ VE REVİZYONU	13
8	İZLEME	13
8.1	İZLEME GEREKLİLİKLERİNE GENEL BAKIŞ	13

Kültürel Miras Yönetim Planı

Yürürlük Tarihi: 01.04.2016	Doküman Numarası: OMAS-ESMS-CH-PLN-001	Rev: 1
--------------------------------	---	-----------

8.2 ANA PERFORMANS GÖSTERGELERİ	14
8.3 TEMEL İZLEME FAALİYETLERİ	15
9 EĞİTİM	15
10 DENETİM VE RAPORLAMA	15
10.1 İÇ DENETİM	15
10.2 DIŞ DENETİM	16
10.3 KAYIT TUTMA.....	16
11 DOKÜMAN KONTROLÜ	16

Tablolar

Tablo 1: Kilit Roller ve Sorumluluklar	6
Tablo 2: Kültürel Miras İle İlgili Olası Risklerin Özeti.....	10
Tablo 3: Temel Yönetim Kontrolleri	11
Tablo 4: Ana Performans Göstergeleri ve İzleme Önlemleri.....	14
Tablo 5: Temel İzleme Önlemleri	15

Ek 1: Rastlantısal Buluntu Formu

Bu Çevre ve Sosyal Yönetim Sistemi ÇSYS -dökümantasyonu - (Plan, Çerçeve, vb) ve ekleri İngilizce dilinde hazırlanmış olup Türkçeye çevrilmiştir. İngilizce ve Türkçe dilindeki dökümantasyonda sunulan bilgiler arasında bir uyumsuzluk ve/veya farklılık beklenmese de böyle bir durumda İngilizce ÇSYS dökümantasyonu kapsamında sunulan bilgiler geçerli kabul edilmelidir.

Kültürel Miras Yönetim Planı		
Yürürlük Tarihi: 01.04.2016	Doküman Numarası: OMAS-ESMS-CH-PLN-001	Rev: 1

1 GİRİŞ

1.1 Doküman Numarası

Bu doküman Öksüt Altın Madeni Projesi için hazırlanan Kültürel Miras Yönetim Planı'dır. Bu Yönetim Planı için doküman referans numarası OMAS-ESMS-CH-PLN-001'dir.

1.2 Amaç

Bu Yönetim Planının amacı:

- Yönetim Planı'nın kapsamını tanımlamak ve uygulanabilir yönetim arayüzlerini ortaya koymak;
- rolleri ve sorumlulukları tanımlamak;
- bu Yönetim Planı ile ilgili olarak uygulanabilir Proje Standartlarını ana hatları ile anlatmak;
- bu Yönetim Planı ile ilgili olarak Proje taahhütlerini, işletme prosedürleri ve rehberliği tanımlamak;
- Ana Performans Göstergeleri de dahil olmak üzere izleme ve raporlama prosedürlerini tanımlamak;
- eğitim gerekliliklerini tanımlamak ve
- destekleyici materyaller ve bilgiler için referansları ortaya koymaktır.

1.3 Uygulama

Bu Yönetim Planı'nda belirtilen gereklilikler, yükleniciler tarafından yürütülenler de dahil olmak üzere, Öksüt Altın Madeni Projesi'nin ömrü boyunca tüm ÖMAŞ faaliyetleri için geçerlidir.

Bu Yönetim Planı ÖMAŞ Genel Müdürü sorumluluğunda olan ÖMAŞ Çevre ve Sosyal Yönetim Sistemi Çerçevesi'ne (OMAS-ESMS-001) dayanmaktadır. ÖMAŞ Çevre ve Sosyal Yönetim Sistemi (ÇSYS) Çerçevesi'nde yapılacak herhangi değişiklikler bu Yönetim Planı'nda değişikliklere neden olabilir.

1.4 Başlangıç

Bu Yönetim Planı 1 Nisan 2016 tarihinden itibaren geçerlidir.

1.5 Yetki ve Yönetim

ÖMAŞ Yürütme Kurulu 1 Mart 2016 tarihinde bu Yönetim Planı'nı onaylamıştır..

Bu Yönetim Planı Dış İşler ve Sürdürülebilirlik Direktörü'ne aittir. Bu Yönetim Planı, inşaat ve devreye alma sırasında en az altı aylık periyotlarla gözden geçirilecektir. Kararlı durum operasyonları sırasında, bu Yönetim Planı, proje tasarımındaki veya prosedürlerdeki değişiklikleri yansıtmak için daha sık güncelleme gerekli olmadıkça, planda herhangi bir değişiklik ya da güncellemelerin yapılması gerekip gerekmediğini belirlemek için yıllık periyotlarla gözden geçirilecektir.

Kültürel Miras Yönetim Planı		
Yürürlük Tarihi: 01.04.2016	Doküman Numarası: OMAS-ESMS-CH-PLN-001	Rev: 1

Bu Yönetim Planı'nda yapılacak değişiklikler için herhangi bir talep, Yönetim Planı'nın sahibine yöneltilmelidir ve bu talep ÇSYS Çerçevesi'nde belirlenen Değişim Yönetimi (DY) Prosedürü'nde kısaca anlatıldığı gibi uygun gözden geçirme ve onay proseslerine tabi olacaktır.

2 KAPSAM

2.1 Bu Yönetim Planı'nın Kapsamı

Bu Yönetim Planı, yükleniciler tarafından yürütülenler de dahil olmak üzere, tüm ÖMAŞ faaliyetlerini kapsar. Yükleniciler tarafından gerçekleştirilen uygulamalar, Yüklenici Yönetim Çerçevesi'nde (OMAS-ESMS-CM-PLN-001) ele alınmaktadır.

Kültürel Miras - Tanım

ÖMAŞ, AIKB Performans Gerekliliği 8 (PR8) "Kültürel Miras"ta belirtilen kültürel miras tanımını kullanmaktadır. Söz konusu standart, kültürel mirası şöyle açıklamaktadır:

Geçmişten kalan ve insanların, mülkiyetten bağımsız olarak, sürekli değişen değerler, inançlar, bilgi ve geleneklerin bir yansıması ve ifadesi olarak tanımladığı bir kaynak grubu.

Bu Plan Kapsamına Giren Kültürel Miras Türleri

Soyut Kültürel Miras

Soyut kültürel miras; topluluklar, gruplar ve bazı durumlarda bireylerin kültürel miraslarının bir parçası olarak gördüğü ve nesilden nesile aktarılan uygulamalar, beyanlar, ifadeler, bilgiler, beceriler (ayrıca bunlarla ilişkili enstrümanlar, cisimler, kalıntılar ve kültürel alanlar) anlamındadır.

Somut Kültürel Miras

Somut (fiziksel) kültürel miras arkeolojik, paleontolojik, tarihi, mimari, dini, estetik veya diğer bir kültürel öneme sahip olan taşınır veya taşınmaz cisimler, alanlar, yapı grupları ve doğal nitelik ve yer cisimleri anlamındadır.

2.2 Diğer Yönetim Planları ile Örtüşmeler

Bu Yönetim Planı, ÇSYS Çerçeve Dokümanı'nda açıklandığı gibi ÖMAŞ Projesi için geliştirilen Yönetim Planlarının genel paketinin bir parçasıdır.

Bu Yönetim Planı, aşağıdakiler de dahil olmak üzere, kültürel miras önerilerine sahip olan bir dizi diğer Yönetim Planları örtüşmelere ve çapraz bağlantılara sahiptir:

- özellikle topluluk ile görüşme gereklilikleri ile ilgili olarak Paydaş Katılım Planı (OMAS-ESMS-SEP-PLN-001);
- özellikle yüklenicinin kültürel miras yönetim planı gereklilikleri ile ilgili olarak Yüklenici Yönetim Çerçevesi (OMAS-ESMS-CM-PLN-001).

Kültürel Miras Yönetim Planı		
Yürürlük Tarihi: 01.04.2016	Doküman Numarası: OMAS-ESMS-CH-PLN-001	Rev: 1

3 ROLLER VE SORUMLULUKLAR

3.1 Yönetim Planı Uygulaması için Temel Roller ve Sorumluluklar

Bu planın uygulanmasındaki başlıca roller ve sorumluluklar aşağıda belirtilmiştir.

Tablo 1: Kilit Roller ve Sorumluluklar

Rol	Sorumluluklar
ÖMAŞ Genel Müdürü	<ul style="list-style-type: none"> Bu Planın ve uygulama için gerekli kaynakların onayı.
ÖMAŞ Direktörü, Dış İlişkiler ve Sürdürülebilirlik	<ul style="list-style-type: none"> Projenin Proje Standartları ve bu Planda belirtilen diğer gerekliliklere uygunluğunu sağlamak. Plan kapsamı ve uygulanması için genel sorumluluk. Bu Planın geliştirilmesi, izlenmesi ve revizyonu.
ÖMAŞ Çevre Koordinatörü	<ul style="list-style-type: none"> Kültürel miras değerlendirme süreçlerinin yürütülmesi. Faaliyetlerin kültürel miras alanlarını uygun onaylar alınmadan bozmamasının sağlanması. İzinsiz şantiye tahribatları ve prosedür ihlallerinin incelenmesi, raporlanması ve takibi. Projelerde çalışan ve kültürel mirası bozabilecek şantiye personeline uygun eğitimin ve bilgilendirmenin sağlanması, böylece bu kişilerin kültürel miras sorumluluklarını anlaması. Döküman yönetimi. Yasa veya politika değişikliklerinin yönetimi
ÖMAŞ Halkla İlişkiler Müdürü	<ul style="list-style-type: none"> Uygulamaya katılan organizasyonlar ve diğer paydaşlar ile koordinasyon.
Yükleniciler	<ul style="list-style-type: none"> ÖMAŞ kültürel miras yönetimi prosedürlerine uyum. Yüklenici sözleşmelerinde belirtilen ÖMAŞ kültürel miras yönetimi prosedürlerine uyum.
Tüm İşçiler	<ul style="list-style-type: none"> Başlangıç eğitimi ve verilen diğer eğitimler ile ÖMAŞ kültürel miras yönetimi prosedürünün öğrenilmesi.

Tüm çalışanlara ve yüklenicilere başlangıç sürecinin bir parçası olarak kültürel miras farkındalık eğitimi verilecektir.

3.2 Temel Arayüzler

Bu Yönetim Planı'nın uygulanmasındaki temel arayüzler (yani, bu Yönetim Planı'nın unsurlarının yerine getirilmesi için sorumluluğa sahip olan roller) aşağıdakileri içermektedir:

Kültürel Miras Yönetim Planı		
Yürürlük Tarihi: 01.04.2016	Doküman Numarası: OMAS-ESMS-CH-PLN-001	Rev: 1

- ÖMAŞ Proje Müdürü, özellikle inşaat sırasında gerçekleştirilen faaliyetler esnasında yapılan rastlantısal buluntu ile ilgili;
- özellikle işletme sırasında Rastlantısal Buluntu Prosedürü ile ilgili olarak ÖMAŞ Maden İşletme Müdürleri.

4 PROJE STANDARTLARI

Proje kapsamında gerçekleştirilecek tüm aktiviteler ve faaliyetler uygulanabilir standartlara tam uyumlu olacaktır. Söz konusu standartlar aşağıda sıralanmıştır:

- uygulanabilir Türk Standartları;
- Türk ÇED gereklilikleri;
- Türk devlet kurumlarına verilen diğer taahhütler ve bu kurumların gereklilikleri;
- uygulanabilir uluslararası standartlar ve rehberler;
- uygulanabilir Centerra ve ÖMAŞ standartları, politikaları ve prosedürleri;
- ÖMAŞ'ın uymayı taahhüt ettiği diğer endüstri rehberleri.

4.1 Uygulanabilir Türk Ulusal Standartları;

Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu (KTVKK Kanun No: 2863), kazı sektörü için önemli bir rehberdir.

KTVKK'nın amacı, korunması gereken taşınabilir ve taşınmaz kültürel ve tabiat varlıkları ile ilgili tanımların belirlenmesi; yürütülecek prosedür ve faaliyetlerin belirlenmesi, gereken prensipleri uygulatacak ve konuyla ilgili kararları uygulayacak örgütlerin oluşumu ve görevlerinin belirlenmesidir.

KTVKK **Madde 3** aşağıdaki tanımları içermektedir:

- Kültür varlıkları; yer yüzünde, yer altında veya su altında bulunan, tarih öncesi veya tarihsel dönemlerden kalan bilim, kültür, din ve güzel sanatlar ile ilgili taşınır ve taşınmaz varlıklardır.
- Tabiat varlıkları; yer yüzünde, yer altında veya su altında bulunan ve tarih öncesi veya tarihsel dönemlerden kalan ve enderliği, özellikleri veya değeri yüzünden korunan taşınır ve taşınmaz varlıklardır.

Kanunun **4. Maddesi** haber verme sorumluluğunu içermektedir. Keşfedilen taşınabilir ve taşınmaz kültürel ve doğal mallar ile ilgili olarak Müze Müdürlüğü, Muhtar veya mülki idari amirlerine bu buluşu takip eden 3 gün içinde bilgilendirilmesi zorunludur. Muhtar en yakın mülki idari amire bildirimini takip eden 24 saat içinde verecektir. Mülki idari amirler, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nı (KTB) ve en yakın Müze Müdürlüğü'nü resmi başvuru takip eden 10 gün içinde bilgilendirecektir. Bulgunun kayda geçirilmesinden KTB Kültürel Miras ve Müzeler Genel Müdürlüğü ve ilgili Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü (KVKBKM) sorumludur.

Kanunun 5. Maddesi kültür ve tabiat varlıklarının devlet malı sayılacağını belirtmektedir.

Kanunun 6. Maddesi taşınmaz kültür ve tabiat varlıklarını tanımlamakta ve bunlarla ilgili detaylı bir liste sunmaktadır.

Kanunun 7. Maddesi ilgili KVKBKM'nin kültürel miras mallarının kayda alınmasından sorumlu olduğunu belirtmektedir.

Kültürel Miras Yönetim Planı		
Yürürlük Tarihi: 01.04.2016	Doküman Numarası: OMAS-ESMS-CH-PLN-001	Rev: 1

Kanunun 8. Maddesi kültür varlıklarının koruma alanları ile ilgili alınacak kararları belirlemektedir. Bu maddeye göre, KVKBKM'ler kültür varlıklarının koruma alanları ile ilgili karar alma yetkisine sahiptir ve koruma alanları içinde yapılacak inşaat ve tesisler ile ilgili kararları almaktadır.

Kanunun 9. Maddesi taşınmaz kültür varlıkları üzerinde inşaat yapılması veya fiziksel müdahalede bulunulmasının KVKBKM'den izin alınmadığı takdirde yasak olduğunu belirtmektedir. Tadilat, inşaat, delme, kısmi veya toptan imha ve kazılar fiziksel müdahale olarak kabul edilmektedir.

KVTVKK'nin yukarıda belirtilen maddeleri, Öksüt mülkü içinde bulunan olası arkeolojik şantiyeler için genel bir çerçeve sunmaktadır. Kanun ile ilgili detayları içeren yönetmelikler, Kültür Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu'nun ilgili kararları ile birlikte ele alınacaktır.

4.2 Türk ÇED gereklilikleri

ÖMAŞ projesi için sunulan ÇED Raporu'nda, kültürel miras ile doğrudan ilgili herhangi bir gereklilik bulunmamaktadır.

4.3 Türk Devlet Kurumlarına Verilen Diğer Taahhütler ve Bu Kurumların Gereklilikleri

Uygulanabilir değildir.

4.4 Uygulanabilir Uluslararası Standartlar ve Rehberler

ÖMAŞ'ın uygulayacağı uluslararası standartlar Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (AİKB) tarafından belirlenen standartlardır.

AİKB Performans Gerekliliği 8 Kültürel Miras, Kültürel Miras ile ilgili gereklilikleri tanımlamaktadır. ÖMAŞ, politikalarını uygularken AİKB Performans Gerekliliği 8'ün gerekliliklerine uyacaktır.

Temel gereklilikleri aşağıdaki gibidir:

- Proje tasarım, inşaat, işletme ve kapama aşamaları esnasında Proje alanı içinde bulunan kültürel miras ile ilgili riskler ve olası etkilerin tanımlanması ve değerlendirilmesi, bunların tanımlanan risk ve etkiler ile uygun bir şekilde ele alınmaları için gereken önleyici önlem ve planların belirlenmesi. Bu önlemler, risk ve etkilerin önlenmesi veya engellenmesini minimuma indirmek veya azaltmaya tercih edecektir.
- Proje veya proje aşamasının kültürel miras için ciddi bir risk veya olası olumsuz etki yaratması durumunda, ilgili proje bilgilerini ifşa edilmesi ile etkilenen topluluklar ve ilgili hükümet kuruluşlarının bu risk ve olası etkileri, aynı zamanda önerilen önleme ve hafifletme önlemlerini anlamasının sağlanması.

4.5 Uygulanabilir Centerra ve ÖMAŞ Standartları, Politikaları ve Prosedürleri

ÖMAŞ 'ın Sürdürülebilirlik Politikası, Şirketin kültürel kaynakları koruma taahhüdünü de içermektedir ve Şirketin bütün kültürel mirasların korunması ile ilgili faaliyetlerinin temelini oluşturan amaçları belirler.

Kültürel Miras Yönetim Prosedürü (OMAS-HSEC-PRC-001) ÖMAŞ Rastlantısal Buluntu Prosedürü'nü içermektedir.

4.6 ÖMAŞ'ın uymayı taahhüt ettiği diğer endüstriyel rehberler

Diğer ilgili talimatlar arasında Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) talimatlarını da içermektedir. Türkiye "Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunması Sözleşmesi"ni (Dünya Mirası Sözleşmesi)

Kültürel Miras Yönetim Planı		
Yürürlük Tarihi: 01.04.2016	Doküman Numarası: OMAS-ESMS-CH-PLN-001	Rev: 1

imzalamıştır. Bu Sözleşmeyi imzalayan ülkeler, bölgeleri içinde "kültürel ve doğal mirasın korunması, saklanması ve sunumu için etkili ve etkin önlemlerin alınmasını" kabul etmiştir.

4.7 Uygulanabilir Proje Standartlarının Özeti

ÖMAŞ ulusal standartlar ile uygulanabilir kreditor standartlarının en katı olanına uyacak, böylelikle en katı standartlar Proje Standartları'nı temsil edecektir.

Geçerli Proje Standartları aşağıda özetlenmiştir.

Standart	Kapsam
AİKB Performans Gerekliliği 8: Kültürel Miras	<ul style="list-style-type: none"> Kültürel miras ile ilgili risk değerlendirilmesi, hafifletme ve yönetim
Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunması Sözleşmesi (Dünya Mirası Sözleşmesi).	<ul style="list-style-type: none"> Kültürel ve doğal mirasın korunması, saklanması ve sunumu
Türk Kanunu KTVKK	<ul style="list-style-type: none"> Kültürel mirasın tanımlanması, belirlenmesi, hafifletilmesi ve yönetimi

Kültürel Miras Yönetim Sistemi

ÖMAŞ, mevcut Grup rehberliğine uymak amacıyla Centerra ile birlikte bir Kültürel Miras Yönetim Prosedürü (OMAS-HSEC-PRC-003) (KMYP) geliştirmiştir. KMYP, kültürel mirasın yönetimi ve korunmasının sağlanması ve ÖMAŞ'ın kültürel miras yönetim yükümlülüğü ve taahhütlerine uyması amacıyla birtakım prosedür ve süreçler içermektedir. Bu süreç ve prosedürler ÖMAŞ KMYP prosedür rehberinde belirtilmiştir.

Aşağıdakiler, temel KMYP süreç ve prosedürleri arasındadır:

- Halkın katılımı
- Kültürel miras değerlendirmesi
- Kültürel miras alanı koruma planları
- Kültürel miras yönetimi ve etki azaltım önlemler
- Eğitim
- İzleme ve kaza yönetimi süresi (Rastlantısal Buluntu Prosedürü dahil).

5 ETKİ AZALTICI ÖNLEMLER VE YÖNETİM KONTROLLERİ

5.1 Özet

Kültürel miras üzerindeki olası etkiler özellikle inşaat aşamasında oluşacaktır, çünkü şantiyenin hazırlanması ve proje tesislerinin inşası için arazi temizleme gibi faaliyetler gerekmektedir. İnşaat aşamalı olarak yürütülecek olsa da, tesis ayak izinin maksimum etkisi ilk yıl içinde anlaşılacaktır.

Kültürel Miras Yönetim Planı		
Yürürlük Tarihi: 01.04.2016	Doküman Numarası: OMAS-ESMS-CH-PLN-001	Rev: 1

Proje uygulamasının her bir aşaması kültürel miras/arkeolojik alanlar için farklı olası riskler oluşturmaktadır ve bunlar inşaat, işletme ve kapama/kapama sonrası aşamalarında özetlenmiştir.

Tablo 2. Kültürel Miras İle İlgili Olası Risklerin Özeti

Aşama	Etki
İnşaat	<ul style="list-style-type: none"> Açık ocak madenciliği, Yığın Liç Tesisi (YLT), Ekonomik Olmayan Kayaç (EOK) ve ilgili tesis ve binaların inşası sonucu olarak kapsamlı kazılar yapılacaktır. Ocaklar, YLT, EOK ve tesis ile bina alanları 2012 ile 2014 tarihleri arasında yürütülen inşaat çalışmaları öncesi arkeolojik alan çalışmalarının bir parçası olarak araştırılmıştır. Bilinen arkeolojik alanların bozulması beklenmemektedir. İnşaat esnasında oluşan sorunlar sınırlı olacaktır, çünkü proje alanının büyük kısmı araştırılmıştır.
Faaliyetler	<ul style="list-style-type: none"> "İnşaat sonrası" kazıların ocak alanı dışında yapılan rutin faaliyetler esnasında oluşması beklenmemektedir. Alanların faaliyetler esnasında doğrudan veya dolaylı olarak tehlike altına girmesi durumunda, bu alanlar rahatsızlık öncesi araştırılacak ve etkilerin diğer hafifletici önlemler ile önlenip önlenemeyeceği araştırılacaktır. Alanların tehlike altında olmaması durumunda, ulusal ve uluslararası seviyede tüm ilgili yönetmeliklerin kabulendiği "mümkünse olduğu gibi koruma" prensibine göre kazı yapılmayacaktır.
Kapanış	<ul style="list-style-type: none"> Bu aşamada arkeolojik/kültürel alanlar üzerinde ek bir etki yaratılması beklenmemektedir, çünkü yeni alanların tahribi gerekli değildir. Arkeolojik/kültürel alan keşif/bulgu ihtimalinin göz önünde bulundurulmasını gerektiren ıslah faaliyetleri.

Aşağıda tanımlanan kontrol önlemleri ve Kültürel Miras programı, ÖMAŞ'ın ÇSED süreci üzerinden tanımlanmış olduğu risklere karşılık geliştirilmiştir.

5.2 Plan Hedefleri ve Amaçları

ÖMAŞ'ın kültürel miraslara yaklaşımının temel amaçları şunlardır:

- Kültürel miraslar üzerinde doğrudan veya dolaylı olarak ÖMAŞ'ın faaliyetlerinden kaynaklanan etkilerin minimuma indirilmesi veya hafifletilmesi;
- İnşaat ve işletme faaliyetleri esnasında yapılan olası rastlantısal buluntular dahil olmak üzere, Öksüt proje alanı içinde bulunan arkeolojik alanlar ve kültürel varlıkların yönetimi ile ilgili olarak etkili plan ve prosedürlerin belirlenmesi;
- Proje/İşletme Yönetim Ekibi ve diğer Proje yüklenicilerini yol gösterecek ÖMAŞ gereklilik ve prosedürlerinin tanımlanması.

Bu amaçlar, bu Yönetim Planı'nın uygulanması üzerinden gerçekleştirilecektir ve aşağıda Bölüm 7.2'de tanımlanan ana performans göstergeleri üzerinden ölçülecek ve değerlendirilecektir.

5.3 Yönetim Kontrolleri

Yukarıda tanımlanmış etkiler ve imkanlara bağlı olarak, Projenin inşaat ve işletme aşamalarında aşağıdaki kontrol önlemleri uygulanacaktır.

Kültürel Miras Yönetim Planı		
Yürürlük Tarihi: 01.04.2016	Belge Numarası: OMAS-ESMS-CH-PLN-001	Rev: 1

Tablo 3: Temel Yönetim Kontrolleri

ID	Konu / Durum	Uygulanabilirlik / Faaliyet	Kontrol Açıklaması	Sorumlu Taraflar	Doğrulama araçları
CH 01	Kültürel Miras alanları ve/veya cisimlerinin kaybı	İnşaat Faaliyetler	ÖMAŞ KMYP prosedürlerinin uygulanması. Özellikle: <ul style="list-style-type: none"> Rastlantısal Buluntu Prosedürü'nün Uygulanması Belli inşaatlar ve diğer alanlarda uygulanan izleme/"izleme talimatları" Kültür varlıkları ile ilgili olarak yerel halka danışılması Yükleniciler ve Kayseri Müzesi Müdürlüğü ve/veya yetkili diğer uygun arkeoloji uzmanları ile iletişim ve işbirliği halinde olunması. Kültürel Miras Yönetim Prosedürü, Yüklenici çalışanları ve alt yüklenicileri için geçerli olacak ve bu taraflara belirtilecektir, böylece Plan inşaat veya işletme çalışmaları başlatılmadan önce Yükleniciler tarafından bilinecek, kabul edilecek ve uygulanacaktır.	Dış İlişkiler ve Sürdürülebilirlik Direktörü Çevre Koordinatörü Proje Müdürü Maden İşletme Müdürü Yükleniciler	Kayıt inceleme

Kültürel Miras Yönetim Planı		
Yürürlük Tarihi: 01.04.2016	Belge Numarası: OMAS-ESMS-CH-PLN-001	Rev: 1

6 ÖMAŞ Rastlantısal Buluntu Prosedürü

Rastlantısal Buluntu Prosedürü aşağıda özetlenmiş, Kültürel Miras Yönetim Prosedürü'nde (OMAS-HSEC-PRC-007) belirtilmiştir.

6.1 ÖMAŞ'ın İlk Yaklaşımı

- **Eylem 1:** Arkeolojik bulguların keşfedilmesi durumunda, bulgu civarındaki bütün inşaat faaliyetleri derhal durdurulması;
- **Eylem 2:** ÖMAŞ proje yöneticisi ve/veya çevre departmanının derhal bilgilendirilmesi;
- **Eylem 3:** Fotoğrafların çekilecek veya teknik çizimi yapılacak;
- **Eylem 4:** Bulgu konumunun bütün kalıntılar yerinde bulunmak üzere (hareket ettirmeden) kaydedilmesi;
- **Eylem 5:** Alanın çevrelenmesi ile taşınabilir cisimlerin hasar görmesi veya kaybolmasının engellenmesi;
- **Eylem 6:** Yol göstermesi için yerel bir üniversiteden bir arkeolog ile iletişime geçilmesi;
- **Eylem 7:** Rastlantısal Buluntu Formu'nun hazırlanması (Ek 1).

6.2 Arkeoloğun Yaklaşımı

Arkeolog, bulgunun tanımına bağlı olarak telefon/e-posta/faks yoluyla veya ziyaret ederek yapılacak eylemler üzerine önerilerde bulunacaktır. Arkeolog(lar)ın arkeolojik bulgu/kalıntı/bölge varlığını onaylaması durumunda, ÖMAŞ şantiye ekibi aşağıda belirtilen olası stratejileri göz önünde bulunduracaktır:

Strateji 1: Kısmi veya bütün proje tekrar tasarımı veya yer değiştirmesi yoluyla kaçınma

Arkeolojik bulgu veya keşfin bulunması durumunda ÖMAŞ KVTVKK uyarınca yetkili makamlar (Kayseri Müzesi) konu ile ilgili bilgiler sunacaktır. Bu yükümlülük, proje tekrar tasarımı veya yer değişikliğinin yapılması durumunda dahi geçerli olacaktır. Her halükarda, ilgili devlet makamı arkeolojik bulgu veya keşif hakkında bilgilendirilecektir.

Strateji 2: Şantiye koruma önlemlerinin uygulanması

Bu seçenek, çit veya barikatlar gibi şantiye koruma önlemlerinin uygulanmasını içermektedir. KVTVKK Kanun No: 2863 uyarınca her türlü arkeolojik bulgunun sahibi Türkiye Devleti'dir ve şantiye koruma önlemlerinin coğrafi kapsamı ve uygulanması ile ilgili hususlara devlet makamları (Kayseri Müzesi/Kayseri Bölge Kurulu) karar verecektir.

Strateji 3: Kurtarma veya acil durum kazısı

ÖMAŞ'ın projenin yerini değiştirme veya yeniden tasarlama konusunda başarısız olması durumunda, bu durum kurtarma veya kurtarma kazısı faaliyetlerini gerektirebilir. Kayseri Müzesi veya Bölge Kurulu'nun KVTVKK uyarınca bilgilendirilmesi gereken durumlarda resmi başvuru yapılacaktır. Resmi başvuru yapılması durumunda, ilgili Bölge Kurulu'nun kararı beklenecektir.

Bölge Kurulu'nun projenin devamı için kurtarma veya kurtarma kazısının gerekli olduğuna karar vermesi durumunda, Kayseri Müzesi üzerinden Kültür Mirasları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nden bir kazı izni alınacaktır. Kayseri Müzesi ve Kayseri Bölge Kurulu, Kültür ve Turizm Bakanlığı (KTB) altında Kültür Mirasları

Kültürel Miras Yönetim Planı		
Yürürlük Tarihi: 01.04.2016	Belge Numarası: OMAS-ESMS-CH-PLN-001	Rev: 1

ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün resmi kuruluşlarıdır ve kazı izinleri doğrudan bu Genel Müdürlük tarafından verilir.

Arkeolojik kazılar, izin alınmasının ardından, üniversitelerin arkeoloji departmanlarından gelen bilimsel danışmanların katılımı ile Kayseri Müzesi tarafından gerçekleştirilecektir. Arkeolojik kazılar tamamlandıktan sonra, projenin devam ettirilmesi için nihai kararın alınması amacıyla sonuçlar Kayseri Bölge Kurulu'na sunulacaktır.

6.3 Olası İnsan Kalıntılarının Keşfi ile ilgili Prosedür

İnsan kalıntılarının tanımlanması, mezar veya defin alanları kapsamında ise oldukça açıktır. Mezar veya defin alanının bulunması durumunda, takip edilmesi gereken prosedürler KVTVKK'nin 6. maddesi uyarınca arkeolojik bulgular için geçerli olan prosedürden farklı değildir. Modern mezarlar veya adli insan kalıntıları KVTVKK kapsamında ele alınmayacaktır.

7 UYGULAMA TAKVİMİ

7.1 Bu Yönetim Planının Gözden Geçirilmesi ve Revizyonu

Bu Yönetim Planı, inşaat ve işletmeye alma sırasında en az altı aylık periyotlar ile gözden geçirilecektir. Kararlı durum operasyonları sırasında, bu Yönetim Planı, değişen koşulları ya da ÖMAŞ'ın işletme ihtiyaçlarını yansıtmak için yıllık periyotlarla gözden geçirilecek ve gerekli revizyonlar yapılacaktır. Bu Yönetim Planı'nın revize edilmesi, planın sorumlusu olan ÖMAŞ Dış İlişkiler ve Sürdürülebilirlik Direktörü sorumluluğunda olacaktır.

Eğer işletme prosedürlerinde önemli değişiklikler gerekirse (ÖMAŞ ÇSYS Çerçevesi'nde yer alan Değişim Yönetimi Prosedürü aracılığıyla belirlendiği şekilde), bu Yönetim Planı da bir "gereklik olduğunda" güncellenecektir.

Bu Yönetim Planı'nda yapılan herhangi bir revizyon, tüm ÖMAŞ personelinin Yönetim Planı'nın son sürümüne erişimini sağlamak için ÖMAŞ Doküman Kontrol Merkezi'ne yüklenecektir.

8 İZLEME

8.1 İzleme Gerekliliklerine Genel Bakış

Kültürel miras izleme prosedürleri aşağıdaki gibidir:

- İnşaat ve maden işletme yüklenicileri ÖMAŞ Çevre Koordinatörü'ne projenin inşaat ve işletme aşamaları esnasında aşağıdakiler dahil olmak üzere kültürel miras yönetimi gerekliliklerinin uygulanması ile ilgili olarak ayda bir rapor sunacaktır:
  - Belli alanlar/inşaat şantiyelerinde katılım sağladıkları "izleme talimatları";
  - Şantiye çevresine sınırları belirleyen çitlerinin çekilmesi ve bunların bakımı;
  - Erişim yolları veya tesislerin konumlarının dikkatli şekilde belirlenmesi ile şantiyelerin korunması;
  - Kültürel miras farkındalığı dahil olmak üzere çalışanlara planlanan başlangıç eğitimlerinin verilmesi;

Kültürel Miras Yönetim Planı		
Yürürlük Tarihi: 01.04.2016	Belge Numarası: OMAS-ESMS-CH-PLN-001	Rev: 1

- o Kültürel miraslar ile ilgili şikayetler ve gerçekleştirilen eylemler ve
- o Kültürel miraslara hasar verilmesi veya bunların bozulması durumunda kültür mirası özellikleri ve gerçekleştirilen eylemler.
- ÖMAŞ Çevre Koordinatörü, İnşaat Müdürü ve Maden İşletmeleri Müdürü'ne danışarak şantiye faaliyetlerini düzenli olarak teftiş edecek, şantiyelerdeki olası rastlantısal buluntuları ve ortaya çıkabilecek diğer kültür mirası hususlarını değerlendirecektir.
- ÖMAŞ Çevre Koordinatörü, bir rastlantısal buluntu veya arkeolojik alan çalışmasına yol açan diğer bir olaydan kaynaklanan kültürel miras alan faaliyetlerini ve dokümantasyonu teftiş edecektir. Bu teftişler aşağıdakileri içerecektir:
  - o Hazırlanan ve uygulanan tüm çalışmaların detayları;
  - o Belli inşaatlar ve diğer alanlarda uygulanan izleme/"izleme talimatları";
  - o Kültü varlıkları ile ilgili olarak yerel halka danışılması;
  - o Yükleniciler ve Kayseri Müzesi ile iletişim ve işbirliği;
  - o Kültürel Miras Veritabanı'nın nasıl yönetildiği;
  - o Kültürel miras ile ilgili olarak bilgi paylaşımı;
  - o Yüklenicilerin belli inşaat şantiyelerinde kültürel kaynakların yönetimi konusunda performansı;
  - o Kültürel miraslar ile ilgili şikayetler ve gerçekleştirilen eylemler ve
  - o Kültürel miraslara hasar verilmesi veya bunların bozulması durumunda kültür mirası özellikleri ve gerçekleştirilen eylemler.
  - o Kayıtların tutulmasından ÖMAŞ Çevre Koordinatörü sorumlu olacaktır.

ÖMAŞ Genel Müdürü'ne sunulacak düzenli raporlar, Aylık Rapor yoluyla verilecektir. Raporlar aşağıdakileri içerecektir:

- Raporlama dönemi esnasında gerçekleştirilen faaliyetlerin bir özeti;
- Kültürel Miras Yönetim Planı ile ilgili önemli sapmalar ve uyumsuzluklar;
- Bir sonraki raporlama dönemi esnasında planlanan faaliyetler;
- Diğer ilgili hususlar.

8.2 Ana Performans Göstergeleri

Aşağıdaki tablo ana performans göstergelerini ve önerilen hafifletme stratejilerinin ilerlemesini ve etkinliğini değerlendirmek için kullanılacak ilişkili temel izleme eylemleri özetlemektedir.

Tablo 4: Ana Performans Göstergeleri ve İzleme Önlemleri

ID	APG	Hedef
KM-APG 01	Bu Planda tanımlanan kilit yönetim kontrolleri ile ilgili olarak yıl içinde bildirilen uyumsuzluklar	<ul style="list-style-type: none"> • Rapor edilen uyumsuzluk miktarının minimuma indirilmesi ve sıfırın hedeflenmesi.

Kültürel Miras Yönetim Planı		
Yürürlük Tarihi: 01.04.2016	Belge Numarası: OMAS-ESMS-CH-PLN-001	Rev: 1

ID	APG	Hedef
KM-APG 02	Yıl içinde yerel toplumlardan gelen kültür mirası ile ilgili şikayet sayısı	<ul style="list-style-type: none"> Kültür mirası ile ilgili yapılan şikayetlerin (saygısızlık, tahribat, çıkarma, parçaların satışı) araştırılması ve ilgili eylemlerin gerçekleştirilmesi. Personelin kültür varlıkları ile ilgili uygunsuz davranışları ile ilgili olarak yerel topluluklardan alınan şikayetlere hızlı yanıt verilmesi. ÖMAŞ Şikayet Prosedürü'nde belirtilen zaman dilimi içinde incelemelerin yapılması ve ilgili eylemlerin gerçekleştirilmesi.

8.3 Temel İzleme Faaliyetleri

Temel izleme faaliyetleri, aşağıda *Tablo 5* içinde belirtilen konu ve yöntemlere odaklanacaktır.

Tablo 5: Temel İzleme Önlemleri

ID	Konu / Durumlar	Yöntemler	Periyodik olarak tekrarlanma	Yer
KMy01	Kültürel miras eğitimi	<ul style="list-style-type: none"> Rastlantısal Buluntu Prosedürü ile eğitilen Proje personeli ve yüklenici işçilerinin sayısı 	İnşaat esnasında altı aylık, ardından yıllık	ÖMAŞ şantiyesi
KMy02	Kültürel miras ile ilgili olaylar	<ul style="list-style-type: none"> Her bir izleme dönemi içinde bildirilen olay sayısı. Gerektiği durumlarda tüm olay incelemeleri ve ekli azaltma önlemleri, ve tamamlanması Olay raporlarının fiziksel kopyaları dosyalanacaktır. 	İnşaat esnasında altı aylık, ardından yıllık	Proje Alanı boyunca

9 EĞİTİM

İşyeri İntibak eğitiminin bir parçası olarak, bütün ÖMAŞ ve Yüklenici çalışanları Kültür Mirası Yönetim Prosedürü (OMAS-HSEC-PR-001) ve Rastlantısal Buluntu Prosedürü'nün uygulanması konusunda eğitim alacaktır. Eğitim kayıtları İK ve Çevre Departmanı tarafından saklanacaktır.

10 DENETİM VE RAPORLAMA

10.1 İç Denetim

Günlük denetimler, kültür mirası (özellikle rastlantısal buluntular) dahil olmak üzere işletme hususlarının geniş bir yelpazesini kapsayarak işletme alanı amirleri / denetçiler tarafından gerçekleştirilecektir.

Kültürel Miras Yönetim Planı		
Yürürlük Tarihi: 01.04.2016	Belge Numarası: OMAS-ESMS-CH-PLN-001	Rev: 1

Bu denetimler sırasında tespit edilen herhangi olay, Olay Yönetim Sistemi'ne bildirilecektir.

Tanımlanan tüm olaylar ve uyumsuzluklar, ÖMAŞ ÇSYS Çerçevesi gereklilikleri uyarınca rapor edilecektir.

10.2 Dış Denetim

Bu plan ile uygunluk, Centerra denetim programının bir parçası olarak ve ayrı ayrı Proje Kreditorleri tarafından periyodik olarak değerlendirmeye tabi olacaktır.

10.3 Kayıt Tutma

Denetimler, teftişler ve olayların kayıtları ÖMAŞ prosedürlerine uygun olarak yönetilecektir.

11 DOKÜMAN KONTROLÜ

Dosya Adı	Kültürel Miras Yönetim Planı
Doküman Numarası	OMAS-ESMS-CH-PLN-001
Onay Tarihi	YYYY.MM.DD
Değişiklik Kayıt Numarası	1

Kültürel Miras Yönetim Planı		
Yürürlük Tarihi: 01.04.2016	Belge Numarası: OMAS-ESMS-CH-PLN-001	Rev: 1

Ek 1: Rastlantısal Buluntu Formu

ÖKSÜT MADENCİLİK PROJESİ ARKEOLOJİK RASTLANTISAL BULUNTU FORMU

<u>Konum Bilgileri</u> Koordinasyon: Rakım: Kısa Alan Tanımı:

<u>Bulgular ile ilgili Kısa Bilgiler</u>					
Arkeolojik Parçalar	☐	Çömlek Parçaları	☐	Heykel vs.	☐
Metal Bulgular	☐	İnsan / Hayvan Kemiği	☐	Kemik bulguları	☐
Terakota Bulguları	☐	Cam Bulguları	☐	Tanımlanmamış	☐

<u>Geçici Önlemler</u>

<u>Fotoğraf</u>
